

„Új stratégiákat kell kidolgoznunk”

BESZÉLGETÉS BÁTYAI EDINÁVAL,
A SZEGEDI SZABADTÉRI JÁTÉKOK IGAZGATÓJÁVAL

Bátyai Edinának, a Szegedi Szabadtéri Játékok és Fesztivál Szervező Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatójának pályafutása hollywoodi filmbe illő sikersztori: friss diplomával a zsebében titkárnőként kezdte a direktori előszobában, végigjárta a számlárlétrát, és ma már ő vezeti az ország legnagyobb színházát. Májusban nagy többséggel választotta újjá a szegedi közgyűlés a következő öt esztendőre. Az első ciklusban sikerült stabilan gazdálkodó szervezetet kialakítania, amely biztos háttérre a sikeres műsorpolitikát folytató szabadtérinek. A Dóm téri fesztivál minden évben 90 százalék feletti nézettséget ér el, a kft.-nek is otthont adó megújult Reök-palotában, a Regionális Összművészeti Központban pedig közel félszázezer tárlatlátogatót fogadnak évente.

– Mi volt az első előadás, amit a Dóm téren látott?

– A szüleim öt éves koromban, 1968-ban elvittek a János vitézre, de előadás közben elaludtam. Ez volt az első kalandom a szabadtérivel – attól kezdve mindig, mindenre el akartam menni, mindent meg akartam nézni. Vittek színházba, hangversenyre, rendszeres látogatója voltam a szegedi könyvtáraknak is, mindamellet, hogy apámnak valóságos magánkönyvtára volt otthon. Határozott csapásirány kijelölése nélkül már gyermekkoromban nagy „kultúrafogyasztónak” számítottam. Bizonyára azért is, mert nincs testvérem, és gyerekként sokat voltam egyedül. Hatéves koromtól önállóságra szoktattak, tízéves voltam, amikor elkezdtem otthon takarítani, főzni, szinte a magam ura voltam. Édesapám, Battyai Jenő a város egyik autodidakta helytörténésze volt, aki az ipari fejlődéssel és a város fejlődésével foglalkozott, rengeteg publikációja jelent meg,

nemcsak cikkek, könyvek is. Három diplomával rendelkező élelmiszerkémikusként a szabadidejében, hobbiból végzett helytörténeti kutatásokat, és írt ezek alapján tanulmányokat. A Zöldért minőségügyi igazgatójaként dolgozott, az élelmiszeriparban számos fejlesztés – például a szárítási technológiák kidolgozása – fűződik a nevéhez. A 60-as években Makón szárítóüzemet hozott létre. Igazából grafomán volt, rendszeresen írt a helyi és az országos lapoknak, sajtólevelezőként közismert volt. Emlékszem, amikor esténként hazajött, nem ült le egy Kőbányaival a kezében a tévé elé, mint más „rendes apukák”, hanem az íróasztalánál folytatta a munkát. Édesanyám a könyvtárakból, levéltárakból folyamatosan szállította számára az adatokat, információkat. Anyukám a Móra Ferenc Múzeum természettudományi osztályának munkatársaként dolgozott majdnem ötven évig, a restaurálástól a preparálásig sokféle feladata volt. Amikor 1994-ben édesapám meghalt, úgy gondolta, nem kellene veszni hagyni azt a rengeteg információt, amit évtizedeken keresztül összegyűjtöttek, ezért ő folytatta a helytörténeti anyagok publikálását.

– *A rendszeresen színházba járó gyerekek nagy része – legalábbis egy ideig – színész szeretne lenni. Így volt ez a kis Bátyai Edinával is?*

– Sohasem vágytam arra, hogy a színpadra kerüljek, kislányként sem szerettem volna tüntiben táncolni, inkább az izgatott, hogyan és mitől jön létre az, amit a közönség lát a nézőtéren. Ezért mindig a nullás páholyba kellett ülnünk, mert onnan jobban be lehetett látni a színpad mögé. Szegény anyukámnak ismerősei révén többször be kellett csempésznie engem a színházba zsinórpadlást nézni.

– *Ez az érdeklődés később is ilyen intenzíven megmaradt?*

– A gimnáziumi éveim eléggé zűrsre sikeredtek, mert renitens diák voltam, akkoriban tehát csökkent valamelyest az érdeklődésem. A Ságvári gimnázium francia tagozatos osztályából eltanácsoltak, harmadikban a Tömörkény gyors- és gépíró tagozatos osztályában kötöttem ki. Nem volt túl nagy kedvem gépírást tanulni, de azóta már mindkét fiamat megtanítottam vakon tíz ujjal gépelni, hiszen ez a mai világban hatalmas előny a számítógép-használó számára. Érettségi előtt sok balhém volt, buliztam, lógtam, beteg voltam, szerelembe estem. Vad évek voltak ezek 1977-től 1981-ig. Érettségi után – a szüleim nagy elkeseredésére – nem akartam továbbtanulni. Örökölttem egy lakást, hihetetlen öntudattal önállóan szerettem volna élni, dolgozni akartam, hogy el tudjam tartani magam. Tóth Béla bácsi idején könyvtárostanoncként dolgoztam a Somogyi-könyvtárban, mellette takarítani jártam, a lottózóban vállaltam alkalmi munkát, ahol hihetetlenül jól lehetett keresni. 500 forintot fizettek egy műszakért, miközben a Somogyiban 1800 forint volt a havi fizetésem. A szüleim nem erőszakoskodtak, abban bíztak, előbb-utóbb belátom, hogy diplomát kellene szereznem. Így is történt, jött egy betegség, ami miatt heteken át az ágyat nyomtam. Akkor döntöttem el, hogy tovább akarok tanulni. El is kezdtem a felkészülést a jogra. Nem vettek fel, nem volt elég a pontszámom, de átirányítottak a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola magyar–népművelés szakára. A főiskolát nagy kalandok közepette végeztem el, mert jött a szerelem, férjhez mentem, és 21 évesen megszülettem nagyobbik fiunkat, Gergőt. A sok hiányzás, probléma ellenére végül sikerült letennem a vizsgáimat, és diplomát szereztem. Először megkerestem Nagy Lászlót, a Szegedi Nemzeti Színház igazgatóját, aki nem tudott állást adni. Nikolényi István, a Szegedi Szabadtéri Játékok direktora azt mondta: kis szervezet az övök, nem tud felvenni. A titkárnője épp nyugdíjba ké-

szül, de biztosan nem akarok diplomával az ő igazgatói előszobájába beülni. Azt feleltem: nekem egyáltalán nem derogál ez a munka. Így indultam el titkárnőként a szabadtéris ranglétra aljáról. Olyan ez, mint egy klasszikus amerikai karriertörténet, hiszen húsz év múlva ugyanennek a szervezetnek lettem az igazgatója.

– *Hogyan haladt előre a „ranglétrán”?*

– Nyugdíjba ment az értékesítési osztályt vezető kolléga, és az igazgatónk engem bízott meg a feladattal. Ez azt jelentette, hogy évente 60–70 ezer belépőjegyet kellett értékesíteni úgy, hogy akkoriban a legmodernebb irodatechnikai eszköz a fax volt. Nem volt sem internet, sem mobiltelefon, minden a személyes kapcsolatok kiépítésén múlt. Nagyon sokat utaztam akkoriban, ami a mai fejlett informatika mellett már teljesen felesleges. Ma sokkal gyorsabbak és személytelenebbek a kapcsolataink, sok olyan emberrel dolgozunk együtt, akivel sohasem találkozunk, csak e-mail és mobiltelefon segítségével kommunikálunk.

– *Volt egy rövid „kalandja” a Szegedi Nemzeti Színházzal is...*

– Amikor 1992-ben Kormos Tibor lett az intézmény igazgatója, átcsábított. A jegyértékesítést és a kommunikáció egy részét bízta rám. 1995-ben megszületett a kisebbik fiam, Áron, akivel már nem volt lehetőségem olyan sokat otthon maradni, mint Gergővel. Amikor visszamehettem dolgozni, akkor már Nikolényi István volt az addigra részben összevont színház és szabadtéri főigazgatója. Az intendatúra-kísérlet idején a szabadtéri megőrizte részben önálló státusát, menedzsment és székhely szempontjából is tulajdonképpen különálló intézményként működött. Az összevonást elsősorban azért hajtották végre, hogy a bonyolult támogatási rendszerben előnyösebb pozíciókhoz jusson mindkét intézmény. Amikor 1999 márciusában újra igazgatóváltás történt a színház élén, épp ez lett a végzete a Szegedi Szabadtéri Játékoknak: megvolt a séma, hogyan lehet valóban összevonni a két intézményt. Korognai Károly és az akkori városvezetés is úgy gondolta, a szabadtérít a színház egyik tagozataként lehetne kezelni. Ez sok keserűséggel, érdeksérelemmel és fájdalommal járt. Felszámolták a szabadtéri Deák Ferenc utcai irodáját, teherautók hordták el onnan az évtizedek során összegyűjtött szakkönyvtárát, fotóarchívumát és más dokumentumait, amelyek azóta sem kerültek elő. A saját, személyes, bedobozolt holmijaim is ekkor tűntek el, és a ma napig nem tudtam visszaszerezni őket. Az addig a szabadtérin dolgozókat kizárták a további munkából.

– *Hol folytatta?*

– Szegeden nem sikerült munkát találnom, ezért a Budapestre, a Vidám Színpadhoz jártam dolgozni, ahol jegyértékesítéssel, marketinggel és kommunikációval foglalkoztam. Amikor 2003 tavaszán Székhelyi Józsefet nevezték ki a csődhelyzetbe került és önkormányzati biztos felügyelete alá helyezett színház új igazgatójává, ő felhívott, és azt mondta: akárhol is vagyok, vegyem meg az intercity-jegyet, de csak haza, Szegedre. Tudta, hogy itt a családom, és szívesen hazajönnék. Nagyon megkönnyebbültem, hiszen nehéz volt megszerveznünk az életünket. A nagyobbik fiam gimnazista volt, a kicsi még óvodás, a férjem, Németh György, az MTI fotóriportereként hihetetlenül mozgalmas életet élt. Komoly logisztikai feladatnak bizonyult három férfit egyedül otthon hagyni úgy, hogy kedden hajnalban elmentem és csütörtökön vagy pénteken jöttem haza. A kisfiam azzal büntetett, hogy amikor nem voltam otthon, hiába hívtam, nem volt hajlandó telefonon be-

szélni velem. Székelyi József először az egész mamutintézmény ügyvezetését szeretne volna rám bízni, de azt nem vállaltam, mert nem akartam elaprózni magam a színházi adminisztrációban. Bevallottam neki, hogy engem csak a szabadtéri érdekel. Megértette, és a szabadtéri ügyvezetését bízta rám.

– 2004-ben az önkormányzat újra szétválasztotta a szabadtérít és a színházat, és önt bízta meg a fesztivált működtető – azóta már nonprofit kft.-vé alakult – közhasznú társaság vezetésével. Mi volt a háttérben?

– A vak is látta, hogy a szabadtéri más finanszírozási mutatókkal rendelkezik, mint a kőszínház. Azt is mindenki megértette, hogy a két intézménynek egészen más a hivatása, alapfeladata. A fenntartó ezt felismerve hozta meg a döntést. Nem lehetett elvárni a színházban dolgozó közalkalmazottaktól, hogy a nyári szünetben, szabadságuk terhére folyamatosan, 12 hónapon keresztül dolgozzanak. A szabadtéri által megtermelt bevétel minden évben eltűnt a feneketlen színházi közös költségvetésben. A két intézményt úgy választották szét, hogy mindkettő a régi formájában tudjon tovább működni. Mivel egy költségvetési intézmény mozgásteret meglehetősen szűk, 100 százalékosan városi tulajdonban lévő, menedzserszemlélettel működtetett gazdálkodó szervezetet, közhasznú társaságot hoztak létre, amelynek élére 2004 novemberében neveztek ki. Az önkormányzat elvárása az volt, hogy a következő nyári programot mindig már a megelőző évben hirdesse meg a szabadtéri. A város vezetése kilencven százalék feletti nézettséget és a jegybevétel megduplázását, majd szinten tartását kérte. Az elmúlt öt évben ezt mindig sikerült teljesítenünk, büszke vagyok arra, hogy műsorunkkal sikerült bekerülnünk azokba a nagy nemzetközi utazási katalógusokba is, amelyek szerkesztése már előző év szeptemberében lezárul. Nézettségünk is folyamatosan emelkedett, 2008-ban már elértük a 95 százalékot. Idén nyáron a válság miatt volt ugyan némi visszaesés, ennek ellenére sikerült 91 százalékos látogatottságot produkálnunk. A jegybevételi tervet is teljesítettük.

– 2004-ben, amikor megbízást kapott a szabadtéri igazgatására, Kesselyák Gergely karmestert kérte fel művészeti vezetőnek. Milyen ars poeticát fogalmaztak meg a fesztivál számára, és mennyiben volt ez más, mint amivel az 1930-as években elindították az ünnepi játékokat?

– Mivel elég alacsony az az összeg – 220 millió forint –, amit a város adni tud a fesztivál megrendezésére, roppant fegyelmezett pénzügyi tervet kellett kidolgoznunk, mert mindezenek ez az alapja. Nem tűnt reális álomnak, hogy például Plácido Domingót hívjuk meg sztárvendégnek a Dóm térre. Vezetőként a biztonságos tervezés, a fegyelmezett munka és a tervek szigorú betartása volt a legfontosabb számomra. A művészi irányvonalat meghatározó Kesselyák Gergellyel az volt a közös elképzelésünk, hogy azzal a népszínházi irányvonallal, amit elődeink a Szegedi Szabadtéri Játékokat alapításakor követtek, nem érdemes szakítani. Ha el tudjuk fogadni, hogy az összes műfajra szükség van, és egészséges arányt tudunk kidolgozni az opera, az operett, a tánc és a musical között, akkor azzal a népszínházi hagyományt folytatjuk. Abban is biztosak voltunk, hogy nem tudunk mindig kizárólag saját produkciót játszani, szükség lesz koprodukciókra és vendégelőadásokra is. Minden évben egyszerűen képtelenség lenne ekkora költségvetésből minden műfajban új saját produkciót létrehozni. Sok szempontot – az értékek képviselését, az eladhatóságot, a gazdaságosságot – kellett összehétközíteni, ami hihetetlenül nehéz. Sok kompromisszumot

kellett kötnünk, több művésszel összevesztünk. A Dóm téri színpad nemcsak az ország legnagyobb színháza, hanem az egyik legrangosabb is. A színházi életünk krémje úgy gondolta, automatikusan jár neki, hogy nyaranta itt dolgozzon. Nem így van, és ezt sok esetben nehéz volt megértetni a művészekkel. A műsorpolitikánkat, a produkcióink színvonalát sokféleképp értékelik, abban azonban biztos vagyok, hogy azokat a célkitűzéseket, amelyeket menedzserként kitűztem magunk elé, maximálisan sikerült teljesítenünk. A következő öt évben kollégáimmal arra törekszünk, hogy több izgalmas saját produkciót hozunk létre. Ez a gazdasági válság közepén idealisztikus elképzelésnek tűnhet, de úgy érzem, a közönség bizalmát már elnyertük, és megengedhetjük magunknak, hogy tervezzünk azzal a magas bevétellel, amit évről évre sikerül produkálnunk.

– *Az elmúlt években a szabadtéri operaprodukcióit, a Nabuccót, a Bánk bánt és a Túrándot jól fogadta a közönség, azonban az operajátszást két kritika is érte. A hatvanas–hetvenes években gyakran előfordult, hogy egy nyáron két-három operát is műsorra tűztek a Dóm téren, ma pedig csak egyet játszanak. A nemzetközi operaélet jelei is – néhány magyar sztártól eltekintve – mintha mostanában ritkábban fordulnának meg Szegeden.*

– Arányaiban az opera a legdrágább műfaj, ugyanis a sztárszereplők mellett nagy létszámú zenekart és kórust, valamint hatalmas statisztériát is igényel. Ugyanakkor a törzsközönsége viszonylag kicsi, vagy legalábbis kevés jegyet vásárol, így egy évadban kettőnél több opera-előadást nem tűzhetünk ki, mert nem tudjuk a belépőket eladni. Igazgatóként nem tehetem meg, hogy a gazdasági racionalitást nem veszem figyelembe. Ahhoz, hogy opera-előadásokat, táncbemutatókat tudjunk tartani, az kell, hogy a roppant népszerű, eladható operett- és musicalprodukcióink plusz bevételt termeljenek. Ugyanis nem szeretnék a fenntartó önkormányzathoz fordulni, hogy segítsen ki 100–150 millióval, mert elszámoltuk magunkat. Fontosak az énekes sztárok, de amíg a fenntartónk nem tud több forrást biztosítani, addig nem tudjuk például José Curát meghívni, mint a Szegedi Nemzeti Színház. A produkciós keretünk terhére ilyen hatalmas kiadásokat nem tudunk vállalni addig, amíg a mi felelősségünk az is, hogy a színpad és a nézőtér deszkázata ki legyen cserélve, a művészek öltözője évről évre ki legyen festve.

– *Szponzorokat nem lehetne megnyerni erre a célra?*

– Az idei nyár legnagyobb kudarcát épp az jelentette számomra, hogy a gazdasági válság miatt két nagy szponzorunk, a Lombard Zrt. és a KÉSZ Kft. is bejelentette: nem tud bennünket tovább támogatni. Ez 20 millió forint veszteséget jelentett, amit az üzleti tervünk elkészítésekor még nem tudhattunk. Visszatérve az operajátszáshoz: sokat tettünk a szegedi operakultúráért azzal, hogy igazgató-helyettes kollégámmal, Herczeg Tamással és Havas Ágnessel, az Armel Kft. vezetőjével 2006-ban kitaláltuk az Operaverseny és Fesztivál a Mezzo Televízióval elnevezésű rendezvénysorozatot. Novemberben már a második Mezzo-verseny döntőjének ad otthont a Szegedi Nemzeti Színház, ahol öt versenyprodukciót láthatnak a nézők két-két előadásban. A szabadtéri a kapocs a budapesti cég és a szegedi színház között. Az előfinanszírozásból is kivettük a részünket, hiszen a korábbi években megtermelt magas jegybevételeinkből körülbelül 40 millió forinttal részt vállaltunk a fesztivál életre hívásában. Ez persze korrekt üzlet is számunkra, hiszen ezért az összegért

cserébe a szabadtéri folyamatos jelenléte kap a 39 országban népszerű Mezzo Televízióban.

– *Kesselyák Gergellyel az operett megújítását hirdették meg a Dóm téren. Elégedett az eredménnyel?*

– Operettjárszánk abszolút sikertörténet. Mindhárom bemutatónk kapcsán elmondhatjuk, hogy szakítottunk a hagyománnyal: a nem megfelelő színvonalú produkciókkal, a szedett-vedett vendégjátékokkal korábban kicsit lejáratódott a műfaj, és csalódást okoztak az operettprodukciók a közönségnek. Ezzel szemben Alföldi Róbert Csárdáskirálynője, Eszenyi Enikő Marica grófnője és Béres Attila idei rendezése, a Cigányszerelem friss, új szemléletet hozott. Egy magasán kvalifikált topmenedzsertől hallottam: mindig utálta az operettet, de a feleségének sikerült rávennie, hogy nézze meg a Dóm téren a Csárdáskirálynőt. Annnyira magával ragadta, hogy azt mondta a párjának: ha ez az operett, akkor mindig ide akar járni operettet nézni. Az idei Cigányszerellemmel kapcsolatban voltak olyan vélemények, hogy nem igazán jó a darab, nincs benne annyi közismert sláger, mint a korábbi kettőben. Ennek ellenére hatalmas siker volt, négy abszolút telt házaz előadást tudtunk belőle csinálni, ami azt jelenti, hogy két hétvégén összesen 16 ezer néző látta.

– *Sikertörténet a musicaljárszás is, melynek ugyancsak nagy hagyományai vannak a Dóm téren.*

– Minden nyáron musicalt játszik a legmagasabb előadásszámban. Magyarországon két professzionális, nagy musicalgyár van: a Madách Színház és a Budapesti Operettszínház. Mindkettőt kipróbáltuk, túl nagy különbség nincs a produkcióik Dóm téri fogadtatása között. Egy ilyen összetett műfajt veszélyes önállóan, saját produkcióként bevállalni profi stratégiai koprodukciós partner nélkül. Többek között azért is, mert ezeknek a sikerdaraboknak roppant bonyolult megszerezni a játzsási jogait. Arról nem is beszélve, hogy legalább hat hét intenzív próbát igényelnek a musicalprodukciók. Ennek ellenére a következő években szeretnénk saját előadásokat is létrehozni. Rokon műfajnak tekinthető a rock-opera is, ami szintén gyakran szerepel a kínálatunkban. 2008-ban, az István a király bemutatásának 25 éves jubileumán nem lett volna szerencsés kimaradnunk A Társulat országjárásából. Hatalmas médiakampánnyal harangozták be a Szikora János rendezésében színpadra állított előadást, amely iránt Szegeden is akkora érdeklődés volt, hogy három alkalommal ezen a nyáron újra műsorra tűztük.

– *Mi a helyzet a táncsal?*

– Páros években mindig a szegedi nemzetközi néptáncfesztivál ünnepi gálaestjét rendezük meg a Dóm téren, páratlan években pedig valamilyen saját kortárs produkciót vagy vendégelőadást kínálunk. Ez a szisztéma bevált, az utóbbi években Jurónics Tamás tüzesvizes táncjátékát, az Újvilágot, továbbá az Experidance, a világhírű török táncszínház és a Béjart Ballet Lausanne vendégjátékát láthatták a nézőink.

– *A hagyományoktól leginkább abban tér el a fesztivál, hogy amióta átvette az irányítást, a próza teljesen eltűnt a Dóm térről. Még az előző direktió idején, 2002-ben Valló Péter rendezésében, Kulka Jánossal a címszerepben a III. Richárd nagy szakmai siker aratott. A Szegedi Szabadtéri Játékok történetének alapdarabját, Az ember tragédiáját pedig 2000-ben Korognai Károly rendezésében játszották legutóbb – finoman szólva szerény sikerrel. Teljesen lemondtak a prózáról?*

– Ne felejtjük el: az utóbbi tíz–hús évben nagyot változott a világ. Én még emlékszem arra, hogy régen az állam olyan mértékben dotálta a Szegedi Szabadtéri Játékokat, hogy senkit sem zavart, amikor 1990-ben A szúzai menyegzőt, Sütő András darabját az akkor még hétezeres nézőtérrel kétezer fizető néző látta. A mai viszonyok között ezt egy olyan gazdasági társaság, amelynek a finanszírozás biztonságát garantálnia kell, egyszerűen nem engedheti meg magának. A munkaszerződésben az is benne van, hogy saját vagyonommal is felelek a cég gazdasági egyensúlyáért. Vállalhatatlanul nagy kockázatnak tartottam színdarabok műsorra tűzését, már csak azért is, mert a világ is arra halad, hogy intímabb terekbe húzódik vissza a prózai színjátszás. Már 2002-ben, a III. Richárd is azt bizonyította, hogy nem tudunk rentábilisan Shakespeare-t játszani a négyezres nézőtér előtt, hiszen 1500–2000 fizető nézőnél egyik előadás sem volt több. Ki kellett találnunk más megoldást arra, hogyan pótoljuk a Dóm térről kiszoruló drámai színházat, mert az operához hasonlóan azt is szívügyemnek tekintem. Gondolkodom azon, hogy kivételként legalább Az ember tragédiáját a következő években valamikor műsorra tűzzük a Dóm téren, de a prózai produkciók nyári otthonának hosszú távon inkább az ezerfős nézőtérrel rendelkező Újszegedi Szabadtéri Színpadot tekintem.

– *Idén kevés előadást tartottak ott. Mi az oka, hogy nem sikerült igazán kihasználni az újszegedi létesítményt?*

– Újszegeden épp nagy fürdőberuházás zajlik, bezárták és újjáépítik a Forrás Szállót, amelynek a vendégei a Ligetben található játszóhelyünk törzsközönségét jelentették. Rájuk idén nyáron nem számíhattunk, ezért valóban minimálprogramot hirdettünk, és takaréklángon működtettük az Újszegedi Szabadtéri Színpadot. Ennek ellenére a Beregszászi Illyés Gyula Nemzeti Színház Sólyompecsenyéje Vidnyánszky Attila rendezésében mindkét este telt ház előtt ment, sikert aratott, sokan voltak a dixie-gálán és a nótaesten is. A fürdőberuházástól sokat várunk, úgy gondolom, turisztikai szempontból nagy vonzerőt jelent majd, ezért a következő években már nem csak a Dóm téri próbák idejére érdemes Újszegeden előadásokat kínálnunk, hanem egész nyáron lehet majd ott játszani. Egyetlen gondunk van: nem kapunk támogatást, sőt pályázati forrásokat sem tudunk szerezni az ottani produkciókhoz, így csak a Dóm téren megspórolt pénzt tudjuk ott felhasználni. Így csak olyan előadásokat tűzhetek ott műsorra, amelyek eltartják önmagukat, nullszaldósak. Kötéltánc zajlik Újszegeddel kapcsolatban, de semmiképp nem szeretnénk lemondani róla.

– *2007 nyarán a szabadtéri csapata kapta meg üzemeltetésre a Reök-palotát, amely a város galériájaként, Regionális Összművészeti Központként (REÖK) működik. Mik a tapasztalatai?*

– A közgyűlés úgy gondolta, sikeresen össze lehet kapcsolni a fesztiválszervezést és a városi galéria működtetését. Szakmai szempontból sokan ellenezték ezt, ugyanakkor praktikus megoldás volt a város részéről, hiszen nem kellett létrehozni új intézményt, nem kellett felállítani új menedzsmentet, ráadásul a szabadtéri közönsége potenciális látogatója lett a REÖK-nek is, hiszen a Dóm térre szóló jegyekkel a Reök-palota kiállításait is ingyen meg lehet tekinteni. A szabadtéri menedzsmentje változatlan létszámmal, tíz fővel vezeti a REÖK-öt is, ami óriási kihívást jelent. 2007. augusztus 17-én nyílt meg a felújított palota, amit az ország egyik legszebb szecessziós épületének tartanak. A szabadtéri igazgatósága

és jegyirodája is itt lelt új otthonra. Az elmúlt két évben komoly eredményeket értünk el. Helyettesemet, Herczeg Tamást – aki 2006 januárjától dolgozik a szabadtéri irányító teamben – bízom meg a REÖK operatív irányításával, hiszen a nyári fesztivállal kapcsolatos teendők mellett arra már nem maradt volna elég időm, energiám, hogy a képzőművészeti kérdésekben is elmélyedjek. Ahogy Kesselyák Gergely a szabadtéri művészeti vezetőjeként ad tanácsot, úgy a REÖK-ben Nátyi Róbert művészettörténészt kértük fel a szakmai munka irányítására. Mindketten olyan szaktekintélyek, akik elismertek saját területükön, így a menedzsment bizvást hallgathat a véleményükre. Az egyetlen teljesnek tekinthető naptári évben, 2008-ban több mint 45 ezer fizető látogató tekintette meg a REÖK kiállításait, ami meglehetősen magas szám ahhoz képest, hogy Budapesten, a Ludwig Múzeumnak – amely 56 főállású munkatársat foglalkoztat – ugyanabban az évben 57 ezer látogatója volt. Két év alatt a szegedi képzőművészeti élet legfontosabb bástyája lett a REÖK, rendszeresen látogatnak bennünket általános és középiskolás csoportok. A fiatalok megörültek a Warhol-kiállításért, és szakmailag nagyon sikeres volt a Picasso-tárlatunk is.

– Milyen műszaki-infrastrukturális fejlesztéseket sikerült az elmúlt öt év alatt végrehajtani a szabadtérin?

– Lényegesen többet költöttünk fejlesztésre, mint elődeink, de ezek igazából csak foltozgatások voltak. Egy női vezető hamarabb észreveszi azokat a szembetűnő dolgokat, amelyeket ki kell javítani. A kezdettől fogva odafigyeltem arra, hogy a művészek megfelelő körülmények között dolgozhassanak. Kicseréltük a színpad alatti öltözők bútorzatát, az alumínium csapokkal működő, hatvanas években kialakított vizesblokkokat felújítottam, a büfét átalakítottuk. A színpad teljes deszkázatát kicseréltük borovi fenyőre, ami önmagában 15 milliós beruházás volt 2005-ben. Az elavult alap lámpaparkunkat lecseréltük, idén pedig egy EU-s pályázaton elnyert 100 millió forintból intelligens lámpákat, vezérlőpultot és kábelrendszert vettünk. Ez azért nagyon fontos, mert korábban minden évadban 5–10 millió forintot fizettünk bérleti díjként a lámpákért más cégek számára.

– Milyen további fejlesztésekre lenne még szükség?

Az 1994-ben átadott új nézőtérnek tíz év alatt lejárt a garanciája, ezért készítettünk egy statikai vizsgálatot, amely komolyabb problémát nem talált, a rácsszerkezet néhány acélelemét kellett kicseréltetnünk. Évről évre visszatérő probléma, hogy a szegedi szélsőséges időjárás viszontagságait nehezen viselik a fa járólapok, így ezeket folyamatosan cserélnünk kell. Már azon is gondolkodtunk, hogy rácsos fémelemeket gyártatunk helyettük, de a döntést meg kell előznie egy komoly hangtechnikai vizsgálatnak. A hangtechnikát ezután is bérelni fogjuk, mert túlságosan nagy beruházás lenne saját rendszer beszerzése, ráadásul komoly szakembergárdát igényel ennek a technikának a professzionális működtetése.

– Külföldi szabadtéri fesztiválokhoz képest milyen helyzetben van a szegedi?

– Egyetlen példát mondok csak: Puccini születésének 150. évfordulójára a nevezetes tóra, a Torre del Lagóra hihetetlen színpadtechnikával, csodálatos szabadtéri színpadot építettek. Olyat, amilyenről mi álmodni sem merünk. Ahhoz képest óriási az elmaradásunk. A fény- és hangtechnikánk európai színvonalú, de a színháztechnika olyan sokat fejlődött az utóbbi évtizedben, hogy az élvonaltól igencsak el vagyunk maradva. Százmilliók látták a pekingi olimpia megnyitó ünnepségét, ahol mindent bevetettek, ami jelenleg a színház-

technika csúcsát jelenti. A zenés színház a következő évtizedekben még inkább elmegy a látvány irányába, a nagy fesztiválokra előbb-utóbb nem lesz közönsége a hagyományos színháznak. Erre abszolút felkészületlenek vagyunk, mert nincsenek hozzá megfelelő forrásaink. Mi csak egy 14 méter átmérőjű forgószínpaddal rendelkezünk, sürgősen fejlesztenünk kellene a színpadtechnikánkat. Arról már nem is beszélve, hogy egyre szeszélyesebbek a nyaralók, ezért esőmentesíteni kellene a színpadot, hogy nagyobb biztonságban tudjunk próbálni és előadásokat tartani. Új stratégiákat kell kidolgoznunk. Szerencsére a fenntartó önkormányzat partner ebben, megérti a problémákat.

– *A szabadtéri Szeged egyik legfontosabb turisztikai attrakciója is. Hogyan lehetne növelni a külföldi nézők számát?*

– 2006-ban, amikor az Aradi vértanúk terén kivetítettük a Bánk bán ünnepi előadását, a Vajdaságból és Erdélyből is nagyon sokan eljöttek megnézni az előadást. Ezt a fajta kapcsolatépítést, amit a szabadtéri alapításának 75. évfordulójára szerveztünk meg, nem tudjuk minden évben megengedni magunknak, mert nagyon sokba kerül. A külföldi turisták elsősorban az opera- és a táncprodukciók iránt érdeklődnek. Úgy gondolom, a turizmus fejlesztése, a turisztikai kommunikáció elsősorban nem a mi feladatunk, hiszen más cégek a költségvetésből komoly összegeket kapnak speciálisan erre a célra. Mi időben meghirdetjük a programunkat, a turisztikai szakemberek dolga lenne, hogy saját csatornáikon a potenciális közönséghez külföldre eljuttassák az információt.

– *Mit kínál a Szegedi Szabadtéri Játékok 2010 nyarára?*

– Rendhagyó módon kezdjük az évadot, ugyanis „nulladik napot” tartunk: május 22-én, szombaton – Szeged város napjához csatlakozva –, amikor még nincs felépítve a nézőtér, a 100 éves Délmagyarországgal közösen megrendezzük a lap születésnapjára szuperkoncertjét. Két színpadon több műfaj sztárjai lépnek majd fel. A rendezvény finanszírozását vállaló patinás napilap reményei szerint legalább tízezren váltanak majd jegyet a koncertre. Számunkra is érdekes ez a kísérlet, ha beválik, lehetséges, hogy később egyedül is rendezünk hasonlókat. Július 2-án saját produkcióként mutatjuk be a klasszikussá lett világsikert, az operett és a musical határán mozgó My Fair Ladyt, amiből öt előadást tervezünk. Zsuráfszky Zoltán a rendező-koreográfusa a nemzetközi néptáncfesztivál július 16-án és 17-én látható Dózsa című gálaestjének. Július 24-én operett- és operagálára várjuk a műfaj szerelmeseit, július 30-án és 31-én tűzzük műsorra Kerényi Miklós Gábor új rendezésében a Carment. Az egyik legnépszerűbb musicallel zárjuk az évadot: augusztus 13-ától 22-éig hat előadásban látható a Hair, amit ugyancsak saját produkcióként állítunk színpadra. Közönségbarát előadásainkkal sikerült elnyerniük a nézők bizalmát. Továbbra is publikum kiszolgálása a célunk, a jegyárakat nem emeljük, és a szabadtérre szülő belépők jövőre is érvényesek a REÖK kiállításaira is.

Hollósi Zsolt